

Budúcnosť patrí inteligentným dopravným systémom

V dňoch 10. a 11. septembra sa uskutočnil v poradí už tretí ročník medzinárodnej konferencie ITS Bratislava '08 pod mottom „implementácia a využitie informačných a komunikačných technológií vo všetkých dopravných módoch za účelom zvýšenia ekológie, ekonomiky a bezpečnosti dopravy“.

Úvodné slová patrili jednotlivým členom odborného výboru konferencie. Nechýbali medzi nimi Ing. Milan Mojš, štátny tajomník Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií SR, Ing. Peter Pelegrini, poslanec Národnej rady SR, Ing. František Komora, prezident Zväzu logistiky a zasielateľstva Slovenskej re-

publiky a ďalší. Oba politici vo svojej reči uviedli, že si uvedomujú výrazný nárast cestnej dopravy. Tento nárast je možné zvládnuť len urýchlenným vybudovaním diaľnic a rýchlostných komunikácií či sprevádzkovaním inteligentných dopravných systémov. Jedným z nich je aj elektronický výber mýta. Ako dodal P. Pelegrini, Slovensko by sa po ukončení výberového konania na dodávateľa elektronického mýtného systému mohlo stať prvou európskou krajinou so satelitným systémom elektronického mýta druhej generácie. Po príhovoroch členov odborného výboru nasledoval prvý blok prednášok o elektronických platbách a nastavbových systémoch. Veľmi podnetnou bola prednáška Ing. Karla Černého, obchodného riaditeľa spoločnosti Kapsch, ktorá prevádzkuje elektronický mýtny systém v susednom Česku a Rakúsku. Vo svojom príspevku upozornil na hlavné výhody mikrovlňového (hybridného) systému elektronického výberu mýta. Medzi najväčšie z nich patrí rýchla návratnosť investície a nízke prevádzkové náklady, ktoré dosahujú len asi 15 percent z ročných výnosov z výberu mýta. Na základe skúseností z Českej republiky, kde je elektronický mýtny systém sprevádzkovaný od 1. januára 2007 pre nákladné vozidlá nad 12 ton, ročné výnosy z výberu elektronického mýta predčili všetky odhady. A výber z mýta každoročne rastie. Okrem domácich dopravcov majú na tom najväčšiu zásluhu dopravcovia zo Slovenska a Maďarska, ktorých kamióny najčastejšie jazdia po spoplatnených úsekoch ciest.

Ako vplyva mýto na náklady dopravcov?

Túto otázku vo svojom príspevku zodpovedal Ing. Miloš Poliak zo Žilinskej univerzity v Žiline. Ako povedal na úvod, v súčasnosti je na Slovensku formou diaľničnej nálepky spoplatnených 715 km pozemných komunikácií. Príslušná vyhláška vlády predpokladá spoplatnenie až 2 400 km pozemných komunikácií formou elektronického mýta pre nákladné vozidlá s celkovou hmotnosťou prevyšujúcou 3,5 t. V porovnaní so súčasným stavom to predstavuje nárast až o 336 percent. Na výšku nákladov má vplyv nielen rozsah spoplatnenia, ale aj sadzba elektronického mýta na 1 km spoplatnenej komunikácie. Vládou

schválené poplatky za používanie spoplatnených komunikácií okrem celkovej hmotnosti vozidla zohľadňujú aj počet náprav a emisnú normu, ktorú pohonná jednotka nákladného vozidla spĺňa. Z porovnania s krajinami (napr. Česko, Rakúsko a Nemecko), kde je už elektronický mýtny systém sprevádzkovaný, vyplýva, že sadzby za používanie komunikácií v SR sú najvyššie. Na základe stanovených sadzieb vykonal M. Poliak analýzu dopadu elektronického mýta na náklady nákladných cestných dopravcov. Analýza zohľadňovala šesť rozličných trás na území Slovenska. Pričom v závislosti od konkrétnej trasy náklady dopravcu na 1 km vzrástli v rozmedzí od 3,15 do 5,14 Sk. Ako ďalej uviedol M. Poliak, po zohľadnení všetkých nákladov, sa náklady dopravcu na 1 km jazdy vozidla pohybujú na úrovni približne 25,43 Sk. Pričom cena za prepravu tovaru sa v súčasnosti pohybuje na úrovni 27-30 Sk na 1 km jazdy vozidla. Ďalšie zvýšenie nákladov by mohlo mať likvidačný charakter na mnohých dopravcov. Preto M. Poliak navrhuje rast nákladov kompenzovať. Jedným z dvoch alternatív je zníženie sadzby spotrebnej dane na pohonné látky. V prípade nafty, výška spotrebnej dane v SR predstavuje 14 500 Sk (481,3 eur) na 1 000 l. Pritom Európska únia (EÚ) stanovuje minimálnu sadzbu spotrebnej dane vo výške 302 eur (9 098 Sk) na 1 000 l nafty. V prípade zníženia spotrebnej dane na túto hodnotu by cena 1 l motorovej nafty na našich čerpacích staniciach mohla poklesnúť až o 5,41 Sk. Druhou možnosťou je zníženie sadzieb elektronického mýta za používanie spoplatnenej komunikácie, pričom podľa M. Poliaka obzvlášť by mali byť zvýhodnené ekologické vozidlá s motormi spĺňajúcimi emisné normy Euro 4 a 5.

Doplňkové funkcie mýta

Možnosti nastavbových služieb satelitného systému elektronického mýta prezentoval Ing. Jaroslav Altmann zo spoločnosti PRINCIP, a.s. Každé vozidlo, ktoré jazdí po spoplatnenej komunikácii, je vybavené palubnou jednotkou OBU. Na základe prenosu dát z tejto jednotky môže prevádzkovateľ mýtného systému získať mnoho užitočných informácií, ktoré môže ďalej poskytnúť dopravcom, správcom cestných komunikácií či poisťovacím spoločnostiam. Napr. na základe údajov z palubných jednotiek umiestnených v nákladných vozidlách tranzitujúcich cez ČR sa zistilo, že najviac nákladných vozidiel po spoplatnených úsekoch českých komunikácií jazdí v stredu. Preto napr. poisťovacie spoločnosti môžu počítať v tento deň aj so zvýšeným počtom nehôd. A na tento fakt by mali zareagovať správcovia komunikácií, ktorý by inštaláciou inteligentných dopravných systémov mohli tento počet nehôd eliminovať. Po obedovej prestávke pokračovala konferencia v dvoch blokoch – Stratégia rozvoja a vízie v IDS (Inteligentných dopravných systémoch) a Stredoeurópsky mýtny summit. Počas tohto summitu jednotliví prednášajúci uviedli praktické skúsenosti so systémom elektronického výberu mýta. Na záver summitu sa uskutočnila panelová diskusia na tému – Perspektívy mýtných systémov v Európe. VB

